

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності

КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН ЛЮДСЬКОГО ДУХУ

(БАГАТОГРАННІСТЬ І НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ)

Збірник тез доповідей II Міжнародної
курсантсько-студентської наукової конференції

14 – 15 листопада 2013 р.

Львів – 2013

«Жультура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)», II Міжнародна курсантсько-студентська наукова конференція (XI; 2013; Львів).

Збірник тез доповідей II Міжнародної курсантсько-студентської наукової конференції «Жультура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)» – Львів : ЛДУ БЖД, 2013 – 356 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

РАК Тарас Євгенович, кандидат технічних наук, доцент
ЛАБАЧ Марта Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент
КУЛЬЧИЦЬКА Марина Орестівна, кандидат філологічних наук, доцент
ШЕЛЮХ Ольга Миронівна
ХЛИПАВКА Галина Григорівна
МАКОВИЧ Христина Ярківна

Збірник укладено за тезами доповідей II Міжнародної курсантсько-студентської наукової конференції «Жультура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)», 14-15 листопада 2013 року.

Матеріали друкуються українською, російською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

- Секція 1* Вплив глобалізаційних та інтеграційних процесів на національну культуру;
- Секція 2* Духовні аспекти формування особистості XXI ст.;
- Секція 3* Монадні особистості в культурологічному вимірі;
- Секція 4* Розмаїття й естетика культурних феноменів;
- Секція 5* Соціокультурний вимір науки;
- Секція 6* Соціум як фактор становлення і розвитку людини;
- Секція 7* Т. Шевченко у культурологічному дискурсі сучасності.

© ЛДУ БЖД, 2013.

СЛОВО ДО ЧИТАЧА

Обрії культури розширюються

Цьогорічна II Міжнародна конференція «Жультура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)» відбувається в такий час, коли все більше і більше людей потребують духовного хліба, тобто, такої духовності, яка «характеризує шлях до самого себе, розкриває внутрішню безмежність людини і є ціннісним домобудівництвом особистості» (Сергій Кримський). Незважаючи на скепсис частини суспільства щодо цього, на часто несприятливі умови для розвитку культури та інші наслідки «антисофійного» XX століття, духовне відродження все-таки відбувається, воно охоплює й молодь, яка, безперечно, буде тією визначальною й активною силою, що творитиме «гуманітарну ауру» й обличчя нашої Держави в майбутньому. Свідченням цього є наша конференція.

Зацікавлення молоді різними аспектами духовно-культурного розвитку суспільства, увага до мікро- і макропроблем культури, до окремих менш і більш видатних особистостей та тих чи інших феноменів культури свідчать про позитивні процеси і зрушення в суспільстві, а те, що такий масштабний форум відбувається в технічному навчальному закладі, надзвичайно показовий у цьому плані факт.

Оглядаючи матеріали, вміщені в цьому збірнику, можна потішитися з того, що зростає увага молоді до рідного слова, своїх звичаїв і традицій, а також до неординарних постатей в українському й світовому культурологічному контексті, які своєю діяльністю багатократно підтверджували первинність духовного начала і його незаперечний пріоритет та першочерговість у людському суспільстві.

Учасники конференції – курсанти й студенти різних спеціальностей: як гуманітарних, так і природничих. Вони живуть у різних країнах (маємо тут представлені доповіді учасників більш, ніж із десяти країн), цікавляться розмаїтими проблемами розвитку культури і, як видно з поданих матеріалів, кожен по-своєму бачать її роль у нашому глобалізованому, комп'ютеризованому світі. Спектр матеріалів, вміщених у цьому збірнику, надзвичайно широкий і вони відображають тематику 6 секцій конференції: «Соціокультурний вимір науки», «Монадні особистості в культурологічному вимірі», «Соціум як фактор становлення й розвитку людини», «Вплив глобалізаційних та інтеграційних процесів на національну культуру», «Розмаїття й естетика культурних феноменів», «Духовні аспекти формування особистості XXI століття». Зважаючи на унікальну дату в історії нашої культури – 200-річчя від Дня народження Тараса Шевченка в 2014 році – окрема секція присвячена осмисленню окремих аспектів його творчості «Т.Шевченко у культурологічному дискурсі сучасності».

II Міжнародна конференція «Жультура як феномен людського духу», учасники якої так чисельно зібралися в нашому навчальному закладі, черговий раз підтвердила: духовні цінності – вічні, неперехідні, допомагають кожному, хто цього прагне, повноцінно ідентифікувати себе в світі, є тими крильми, що підносять особистість до високого неба гуманітарних цінностей, бо

Людина, нібито, не літає,

А крила має, а крила має... (Ліна Костенко).

Марта ЛАБАЧ,
завідувач кафедри українознавства ЛДУ БЖД

2. Социализация после детства – юношеская, когда молодые люди видят противоречия между своими ценностями и ценностями взрослых. На первый план в это время выдвигаются отношения между ровесниками.

3. Социализация взрослых отличается от социализации детей несколькими моментами: социализация взрослых скорее изменяет внешнее поведение, в то время как социализация детей формирует ценностные ориентации.

Взрослые способны оценивать нормы, а дети могут лишь их усваивать. Социализация взрослых рассчитана на то, чтобы помочь человеку приобрести определенные навыки, тогда как социализация в детстве в большей мере имеет дело с мотивацией.

В отечественных исследованиях выделяются следующие стадии социализации: дотрудовая стадия, трудовая стадия и послетрудовая стадия.

Свойства личности, сформировавшись ранее, не остаются неизменными. Ресоциализация означает овладение новыми ценностями и ролями для замены ранее недостаточно усвоенных или несоответствующих новой ситуации.

Социальные институты и люди, индивидуально и группами, если они способствуют социализации, называются агентами (проводниками) социализации [1].

На каждой стадии социализации в действие вступают определенные группы агентов: институты и группы, способствующие первоначальному развитию природных и социальных свойств (семья, ровесники), институты образования, институты трудовой, политической, культурной, познавательной деятельности.

Следует отметить, что социализация может быть неудачной или не произойти вовсе.

Таким образом, социализация – это процесс вхождения индивида в общественную жизнь, который играет важную роль, как в жизни личности, так и общества. Она обеспечивает самовозобновляемость общественной жизни. В какой бы сфере ни действовал человек, духовный момент всегда и во всем сопровождает его деятельность. Человек не пассивно воспроизводит то, что диктует ему общество. Он обладает возможностью проявить свою творческую силу и воздействовать на окружающие его явления и протекающие процессы. Особое значение для социализации индивида, обогащения его духовного мира имеет свободное время, которое, по замечанию К. Маркса, служит мерилем истинного богатства человека. Духовный компонент, таким образом, является определяющим в социализации индивида.

Література

1. Комаров, М.С. Введение в социологию: Учебник для высших заведений. – М.: Наука, 2004. – С.23-24
2. Осипов, Г.В. и др. Социология. М., 2005. – с.54-65
3. Пригожин, А.И. Современная социология организаций. – М.: Интерпракс, 2005. – С.100-103
4. Романенко, Л.М. Гражданское общество (социологический словарь-справочник). М., 2005. – С.69.

УДК 796.011.1:159.923

ВПЛИВ ФЕНОМЕНУ СПОРТУ НА КУРСАНТСЬКУ ТА СТУДЕНТСЬКУ МОЛОДЬ

Орел А.

*Наук. керівник – Антошків Ю.М., канд. наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри спеціально-рятувальної підготовки та фізичного виховання
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності (м. Львів)*

Фізичне виховання молоді в Україні є невід'ємною частиною системи вищої освіти, важливим компонентом гуманітарного виховання, вироблення патріотичних почуттів, фізичного та морального здоров'я, удосконалення фізичної і психічної підготовленості до активного життя і діяльності. Дозвілля традиційно є однією з найважливіших сфер життя студентської та курсантської молоді. Молодь – це особлива соціальна група, найсприйнятливіша до соціокультурних інновацій, що мають різний за спрямованістю вплив на становлення особистості молодої людини. Для сфери дозвілля найбільш характерна свобода особистості, яка проявляється у виборі форм, місця, часу проведення дозвілля. Для неї властива свобода від професійних та сімейно-побутових обов'язків, окрім того, в її межах послаблюється тиск на особистість молодої людини. Тому в сучасному суспільстві, для якого характерна нестабільність нормативно-ціннісних систем, проблема духовного розвитку молоді набуває особливої гостроти. Актуалізація питань молодіжного дозвілля зумовлена й тим, що молодь, відповідно до своїх культурних потреб, переважно присвячує вільний час спілкуванню в компаніях, групах однолітків, де побуває особлива молодіжна субкультура, що впливає на становлення духовних цінностей особистості. У зв'язку з тим, що негативні прояви у сфері дозвілля багато в чому зумовлені його неорганізованістю, необхідно визначити способи регулювання дозвільної сфери життєдіяльності студентської та курсантської молоді. У житті багатьох студентів та курсантів таким феноменом виступає спорт [4, с. 281].

У всіх культурах у всі часи та епохи фізкультура і спорт протягом багатьох століть нагромаджували свій потенціал. Спорт як важливий соціальний феномен пронизує всі рівні сучасного суспільства. Він впливає на національні відносини, ділове життя, суспільне становище, формує моду, етичні цінності, спосіб життя молоді [3, с. 8].

Розвиток спорту в Україні та інших країнах світу показує, що активна позиція населення стосовно спорту формується внаслідок пропаганди ЗМІ. Саме від ЗМІ, передусім від ТБ, залежить популяризація видів спорту.

Головною постаттю, що формує уявлення про спорт, є спортсмен. Сприйняття феномену спорту в сучасній молоді, часто залежить від особистостей спортсменів, особливо від спортивної еліти держави. Спорт асоціюється з неперемогами видатних атлетів Яни Ключкової, Віталія та Володи-

мира Кличків, Андрія Шевченка, та інших, що вибороли найпочесніші нагороди чемпіонатів світу та Європи, Олімпійських ігор. Спорт асоціюється зі спортом, які уособлюють найкращі людські якості і своїм професіоналізмом, а також поведінкою, манерами та зовнішнім виглядом формують позитивне образ розвиненої та освіченої людини [5, с. 308].

Соціологічні опитування населення, особливо студентської та курсантської молоді, що займається спортом, показують, що спорт формує початкове уявлення про життя у світі. Саме у спорті найяскравіше виявлені такі важливі для сучасного суспільства цінності, як досягнення успіху, прагнення бути першим, перемогти не тільки суперника, а й самого себе [1, с. 199]. Люди, які пройшли „школу спорту”, переконані, що спорт допоміг їм виховати віру у власні сили й можливості, а також уміння ними скористатися. Заняття, засвоєні спортсменами упродовж навчального процесу в системі вищої освіти, потім, як правило, допомагають і в житті. Більшість спортсменів стверджує, що саме спорт зробив із них людину, здатну бути особистістю. За допомогою спорту реалізується принцип сучасного життя – „розрахувати на самого себе”. Це означає, що досягнення успіху залежить насамперед від особистих, індивідуальних якостей – ініціативи, працьовитості, терпіння, вольових навичок.

Ефективність спортивної діяльності залежить від того, наскільки цінності спорту збігаються з цінностями суспільства й особистості. Спорт акумулює в собі цінності суспільства, а завдяки заняттям спортом або навіть простого споглядання спортивних змагань індивіди засвоюють такі цінності, інтегрують як особисті [2, с. 124].

За своєю природою спорт, незважаючи на притаманну йому змагальність, є гуманним, адже сприяє гармонійному розвитку особистості, допомагає розкрити невідомі можливості людського організму і духу. Спорт – це школа виховання мужності, характеру, волі. Спортивна діяльність дозволяє студенту та курсанту стійко переносити труднощі, які нерідко виникають у вузі, в сім'ї, в інших життєвих ситуаціях. Як відомо, тільки фізично здорова людина може отримувати більшу насолоду від життя, результативніше працювати, краще забезпечувати себе і свою сім'ю. Кожен знає, що фізично загартовані люди рідко хворіють, можуть стійко переносити холод і спеку, погодні і життєві незгоди, витримувати тривале фізичне навантаження.

Отже, у виробленні цінностей особистості значну роль відіграють не лише матеріальні, культурні, освітні, політичні й економічні фактори, а й фізична культура і спорт. Потреби у фізичному вдосконаленні впливають на всі сторони духовного життя: знання, уміння, навички. Фізична культура сприяє розвитку в людині, поряд з фізичною силою, здоров'ям і гарною поставою, таких якостей, як фізична вправність, справедливість, рішучість, обережність, толерантність, товариськість, відвага, чесність, культура супротивника та повага до супротивника.

Література

1. Антошків Ю.М. Мотивування курсантів та студентів до занять фізичним вихованням і спортом / Ю.М. Антошків, А.М. Ковальчук, Ю.С. Баран // Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності : зб. наук. праць. – Львів : ЛДУБЖД, 2009. №3 – С. 197–201.
2. Бех І. Д. Духовні цінності в розвитку особистості / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 1. – С. 124–129.
3. Гассем Аль Гази А. Международный спорт как социокультурный феномен / А. Гассем Аль Гази // Теория и практика физической культуры. – 1997. – № 6. – С. 8.
4. Жамардій В.О. Вплив на духовний світ особистості занять з фізичної культури і спорту / В.О. Жамардій // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології : Зб. наук. праць. – Х., 2012. – №1(6). – С. 281–284.
5. Садовник О. Модель іміджу українського спорту, сформована на основі інформаційних повідомлень засобів масової комунікації / О. Садовник // Вісник Львів. Університету. Серія журналістики. – 2006. – Вип. 28. – С. 306–310.

УДК 372.355.177

МОРАЛЬНІ ТА ДУХОВНІ ЦІННОСТІ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ СОЦІУМІ

Романюк Ю.

Наук. керівник – М. Я. Нагірняк, канд. іст. наук, доцент
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності (м. Львів)

Особливістю сучасного світу є поступова втрата духовно-моральних, історичних та культурно-гуманітарних пріоритетів і цінностей. Прискорений розвиток науки і техніки у дечому обмежив можливості всебічного розвитку людини. На перший план виступила підготовка “вузького” спеціаліста, який ефективно виконує призначені функції, а це деформує загальнокультурну підготовку людини, призводить до стандартизації особистості.

На цьому фоні особливо насторожує стан духовності людини, стан моральних стосунків, відчуженість, грубість, небажання зрозуміти іншого, виявити повагу, толерантність, співчутливість, милосердя. Такі риси, як озлобленість, егоїзм, цинізм, жорстокість, зневага до іншого і брак почуття власної гідності роз'їдають людські стосунки, руйнують їх, заводячи у безвихідь вирішення найважливіших питань індивідуального й суспільного життя. Перелому в суспільній думці можна досягти лише за умови, якщо буде налагоджена система духовного та морального виховання.

<i>Зайшлюк О.</i> ЧАК ПАЛАНК – ПИСЬМЕННИК ПОКОЛІННЯ X ТА АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ПРЕДСТАВНИК СТИЛЮ НОНКОНФОРМІСТИЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ.....	272
<i>Міхеева Ю., Зеленко Т.</i> СІМЕЙНІ ФОРМИ ВЛАШТУВАННЯ ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ІНСТИТУЦІЙНІЙ ОПІЦІ.....	275
<i>Калиновский А., Жалковский А.</i> ФОРМИРОВАНИЕ У КУРСАНТОВ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ БЕЗОПАСНОСТИ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	278
<i>Kovalevska L.</i> CZYNNIKI INSTYNKTU MACIERZYŃSKIEGO.....	280
<i>Колядінцев Ю.</i> МОВА – НАЙВАЖЛИВШИЙ ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ СТОСУНКІВ.....	282
<i>Корніліч А.</i> СУБКУЛЬТУРА ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА САМОВИРАЖЕННЯ: МІФ І РЕАЛЬНІСТЬ.....	286
<i>Куровський О.</i> ПРОБЛЕМИ СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЙ ІНДИВІДА В МОЛОДОМУ ШЛОБИ. ПСИХОЛОГІЯ ЗРАДИ ТА РОЗЛУЧЕННЯ.....	288
<i>Максютинський О.</i> СТРЕС ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ.....	291
<i>Кутепова В.</i> ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	294
<i>Лаврикович Т.</i> НЕПРАВИЛЬНЕ СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ДЕСТРУКТИВНИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ.....	297
<i>Лукашук Н.</i> КРАСА І СИЛА: ЖІНКА У ВІЙСЬКОВІЙ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ.....	300
<i>Лучковська У.</i> ОСМИСЛЕННЯ МІСЦІ ЖІНКИ-ВІЙСЬКОВО-СЛУЖБОВЦЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРІЇ ПОЧАТКУ ХХ СТ.....	303
<i>Мабіала А.М.</i> МУМУЛА – КУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН АНГОЛИ.....	305
<i>Мала Х.</i> ПРО МАТЕМАТИЧНУ КУЛЬТУРУ ЯК НЕОБХІДНИЙ ЕЛЕМЕНТ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	307
<i>Мелько В.</i> КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	309

<i>Садовская М.</i> СОЦІАЛІЗАЦІЯ ІНДИВІДА.....	310
<i>Орел А.</i> ВПЛИВ ФЕНОМЕНУ СПОРТУ НА КУРСАНТСЬКУ ТА СТУДЕНТСЬКУ МОЛОДЬ.....	313
<i>Романюк Ю.</i> МОРАЛЬНІ ТА ДУХОВНІ ЦІННОСТІ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ СОЦІУМІ.....	315
<i>Пітик Х.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ-ІНВАЛІДАМИ.....	318
<i>Титов В., Новиков В.</i> СОЦИАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ РИСКОВ В ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦИЯХ И ОБЕСПЕЧЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ.....	321
<i>Чемес К.</i> РОЛЬ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ СУЧАСНОГО ВОЇНА.....	322
<i>Хлопецька К.</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ-СИРИТ.....	325
<i>Цибран Н.</i> СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ЦЕРКВИ.....	328
<i>Чобіт І.</i> ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА ЗА КОНТРАКТОМ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНОГО ВІДТВОРЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	331
Секція 7	
Т. ШЕВЧЕНКО У КУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ СУЧАСНОСТІ	
<i>Мазепа М.</i> «ВИБРАНИЙ КОБЗАР» ІЛЬКА БОРЩАКА ЯК КУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН.....	334
<i>Момот Н.</i> ПОСТАТЬ Т. ШЕВЧЕНКА ЯК ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ: ФІЛОСОФСЬКА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРЧОСТІ.....	337
<i>Рочева О.</i> ПСИХОСЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОЕМИ «КАТЕРИНА» Т.Г. ШЕВЧЕНКА: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	340
<i>Чудінова Н.</i> ПОЛІТИЧНІ ІДЕЇ Т.Г. ШЕВЧЕНКА.....	342